

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Stv@eduskunta.fi
HE 99/2025 vp

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua ja nostaa esille seuraavat näkökulmat.

1. Hyvinvointialue on kyennyt jo usean vuoden peräkkäin historiallisen matalaan kulukasvuun. Tämä on tehty lakkauttamalla 44 erikoissairaanhoidon vuodeosastopaikkaa, 75 yleislääketieteen osastopaikkaa, 200 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa, tiivistämällä sote-keskusverkostoa (kuitenkin ylläpitämällä jokaisessa kunnassa palvelupiste), vähentämällä henkilökuntaa merkittävästi, karsimalla hallintoa merkittävästi sekä aineita ja tarvikkeita sekä ostopalveluita vähentämällä. Kaikesta tästä huolimatta hoitoon pääsy on paremmalla tasolla, kun ennen hyvinvointialueen alkua, asiakkaiden NPS on noin 75 ja henkilökunnan NPS on myös saatu nousemaan alun – luvuista +10.
2. Pohjanmaan hyvinvointialueella asuu Suomen terveintä väestöä, joten tarveperusteinen rahoitusmalli kohtelee ankarasti aluetta. Siirtymätasaus on alkuun tasoittanut tätä siirtymää. Ottaen huomioon se, että hyvinvointialueiden ensimmäisenä vuotena valtion rahoituksen taso oli riittämätön kattamaan lakisääteisten sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustalvelujen kustannukset. Kunnilta siirtyi talvelut, mutta ei se raha, joka talveluihin oli käytetty. Hyvinvointialue on siis saanut tasapainottaa talouden alussa syntyneen vajeen ja sen lisäksi siirtymätasauksen vähenemisestä tulevat säästötalvelvoitteet ja nollasummapelistä johtuen lähes jokaisessa laskennassa vähentyneet miljoonat toiminnastaan. Tämä on onnistunut, koska talveluverkkoa on pystytty supistamaan ja integraatiosta on pystytty ulosmittaamaan hyötyä. Mutta tämä mahdollisuus on käytetty tulevien vuosien aikana. Alueella ei voida enää lakkauttaa toimintaa. Tehostamista ja kehittämistä ja digitaalisten talveluiden vahvistamista voidaan tehdä, mutta sillä on mahdoton tehdä uusia suuria säästöjä.
3. Rahoitusmalli on osoittautunut epäoikeudenmukaiseksi ja se perustuu virheellisiin tietoihin. THL:n uusin esitys rahoitusmallin kehittämisestä vähentäisi Pohjanmaan rahoitusta -35 miljoonaa. Raportissa esitetty demografiamalli ja samoin Professori Neittaanmäen malli osoittaa, että Pohjanmaalle kuuluisi + 40-50 milj € enemmän. Jo tämä hajonta osoittaa, että taso ei voi olla oikea. Oikeudenmukaisuus on jossain siellä välissä. Se on kuitenkin selvää, että diagnosoiperustainen mallin perusta on epävakaa, labiilisti vuosittain poukkoileva, altis manipulaatioille ja tahattomillekin virheille.
4. Erityisen ongelmalliseksi rahoitusmalli on Pohjanmaalle siitä syystä, että talvee väestön kohdalla nollasummapeli vähentää lähes poikkeuksetta joka kerta rahoitusta, vaikka oma väestö ei ole tervehtynyt. Malli ei ota huomioon järjestämisvastuuta, saavutettavuutta tai talveluiden ylläpitokustannuksia. Lisäksi malli ei ota huomioon, että terveelläkin alueella tulee tehdä paljon sairauden, oireiden poissulkua, joka ei välttämättä johda diagnosiin, mutta myös selvittäminen maksaa. Terve alue ei siis loputtomiin voi olla se, jonka rahoitus vähenee.

5. Rahoitusmallin luotettavuus ja oikeudenmukaisuus on välittömästi arvioita, jonkun neutraalin tahon toimesta, jotta voidaan turvata koko Suomen väestölle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut myös tulevaisuudessa.

Vaasassa 13.10. 2025

Marina Kinnunen
Hyvinvointialuejohtaja
Pohjanmaan hyvinvointialue
Etunimi.sukunimi@ovph.fi
Puh. +358 44 323 1808